

Language Czech

Text

Lesy tvořící plošně nejrozsáhlejší typ stanoviště v Českosaském a vřcarsku jsou v samotném národním parku Česká a vřcarsko zaujímají lesní porosty dokonce přes 95% jeho plochy. Druhově i věkově složeně zdejší les vřak doznalo během historie značných změn, které souvisely s jejich hospodářským využitím (provozní pŕvodnĕ a souasnĕ druhovĕ skladby les v NP Česká a vřcarsko viz [graf](#)).

Ā

Pozstatky pŕvodnĕch les se dnes zachovaly zejména na nepřístupných skalnĕch vrcholech v podobĕ tzv. reliktnĕch borĕ a v hluboce zařznutĕch roklĕch, kde dodnes roste pŕvodnĕ forma (ekotyp) smrku ztepilĕho. Mĕsty se zachovaly zbytky listnatĕch les, pŕvedevĕm buĕin, ale takĕ teplomilnĕjších doubrav a na vodnĕ toky vřzanĕch luĕnĕch les. Na vřtĕinĕ Āzemĕ vřak byly pŕvodnĕ smĕenĕ lesy nahrazeny monokulturami jehliĕnatĕch dĕevin, zejména smrku ztepilĕho (*Picea abies*) a borovice lesnĕ (*Pinus sylvestris*).

Typy lesnĕch spoleĕenstev:

Lesy národnĕho parku Česká a vřcarsko. Foto: Vřclav Sojka

Ā

Luĕnĕ lesy

Podél Labe se ojedinele zachovaly tzv. **vrbotoplově luhy**. V jejich stromovém patře se, kromě plevelů; dajících vrb, např. **vrby bílé** (*Salix alba*), **v. kaňkové** (*S. fragilis*) a **v. koňkové** (*S. viminalis*), vzácně zachovaly i exempláře p vodního **topolu černého** (*Populus nigra*), jeho¼ populace je na lokalitě Podskalá v posledních letech uměle posilována. K nejvzácnějším společenstvům patří **á dolní jasanovo-olšové luhy, smrkové olšiny** a **prameniště jaseniny**, která byly v minulosti z velké části přeměněny na kulturní louky a lesy. Rozšířené **potokové lužní lesy** pahorkatin s typickými druhy bylinného patra **ptačincem velkokvětým** (*Stellaria holostea*), **plicňákem tmavým** (*Pulmonaria obscura*), **dymnivkou dutou** (*Corydalis cava*) a **sasankou hajnou** (*Anemone nemorosa*) se vyskytují pouze v jižní části země na styku s českým stádem. Podél Kamenice a Olšového potoka se zachovaly i zbytky **podhorských olšin** a **olšové jaseniny** s charakteristickými druhy **prvosenkou vyší** (*Primula elatior*), **krablicí chlupatou** (*Chaerophyllum hirsutum*), **bledulí jarní** (*Leucojum vernum*) a **udatnou lesní** (*Aruncus vulgaris*). V okolí Olešského rybníka v CHKO Labské páškovce se zachovaly zbytky tzv. **bažinných olšin** s **ostřicí prodlouženou** (*Carex elongata*).

Olšina s bohatým podrostem bledule jarní (Přírodní rezervace Arba). Foto Václav Sojka

[ZPĚT NA VOD](#)

Dubohabiny

Dubohabrově hňje jsou v země vřazaně pouze na teplejších polohy na úivinami bohatých p dých na jižní okraji oblasti, která biogeograficky náleží již k českému stádem, v pásu probíhajícím od Libouchce přes Dáň na českou Kamenici. Městy se vyskytují i tzv. **černé olšové dubohabiny** s typickými druhy bylin **černé hajny** (*Melampyrum nemorosum*), **jaterník podléška** (*Hepatica nobilis*), **kopytník evropský** (*Asarum europaeum*) nebo **dymnivka dutá** (*Corydalis cava*). Ve stromovém patře se uplatují zejména **habr obecní** (*Carpinus betulus*) a **dub zimní** (*Quercus petraea*).

KyselĀ© doubravy

Tyto druhovĀ© chudĀ© doubravy byly v ĀzemĀ rozĀĀeny v teplejĀch polohĀch, zejmĀna na RĀĀovskĀ© ploĀinĀ, v kaĀonu Labe, mĀsty patrniĀ tĀĀ na skalnĀch ploĀinĀch v JetĀichovickĀm skalnĀm mĀstu. StromovĀ© patro tvoĀily pĀedevĀĀm **dub zimnĀ** (*Quercus petraea*), **dub letnĀ** (*Q. robur*) a **borovice lesnĀ** (*Pinus sylvestris*). Dnes vĀjak na tĀchto stanoviĀtĀch zcela pĀevĀdajĀ kulturnĀ borovĀ© lesy, jejichĀ¼ bylinnĀ© a mechovĀ© patro vĀjak do znaĀnĀ© mĀry odpovĀdĀ; pĀvodnĀm spoleĀenstvĀm. HojnĀ se vyskytuje **brusnice brusinka** (*Vaccinium vitis-idaea*), **b. borĀvka** (*V. myrtillus*), **vĀes obecnĀ½** (*Calluna vulgaris*), **ĀernĀ½**; **luĀnĀ** (*Melampyrum pratense*), **bika bĀlavĀ**; (*Luzula luzuloides*), trĀvy **bezkolenec rĀkosovitĀ½** (*Molinia arundinacea*) a **metliĀka kĀivolakĀ**; (*Avenella flexuosa*). V keĀovĀ©m patĀe najdeme **kruĀinu olĀovou** (*Frangula alnus*).

Ā

SuĀovĀ© lesy

V kaĀonu Labe pĀevĀdajĀ suĀovĀ© lesy s vĀznamnĀm zastoupenĀm **lĀpy srdĀitĀ©** (*Tilia cordata*), **habru obecnĀ© ho** (*Carpinus betulus*), **javoru babyky** (*Acer campestre*). Na vrcholech sopeĀnĀ©ho pĀvodu (napĀ. RĀĀovskĀ½ vrch) pĀevĀdajĀ **podhorskĀ© suĀovĀ© lesy**, tvoĀenĀ© pĀevĀĀnĀ **javorem klenem** (*Acer pseudoplatanus*), **jilmem drsnĀ½m** (*Ulmus glabra*) a **jasanem ztepilĀ½m** (*Fraxinus excelsior*). Velmi vzĀcnĀ© jsou tzv. **roklinovĀ© lesy** s dominantnĀ **udatnou lesnĀ** (*Arunucus vulgaris*) (napĀ. na ĀeskĀm vrchu) a **svahovĀ© lesy** s dominantnĀ **mĀsĀĀnicĀ vytrvalou** (*Lunaria rediviva*) (napĀ. na VIĀĀ hoĀe).

Suškov¹/₂ les. Foto: Holm Riebe

[ZPĚT NA ĀVOD](#)

Kvĕtnatĕ buĕiny

Kvĕtnatĕ buĕiny zabĕrajĕ z celkovĕ rozlohy Āzemĕ jen velmi malou plochu, podstatnĕ vĕak navyĕujĕ biodiverzitu Āzemĕ. Nejbohatĕĕ jsou tzv. **strdivkovĕ buĕiny**, vĕazanĕ na Āediĕovĕ horniny (napĕ. na Rĕ³/₄ovskĕm vrchu, MIĕ¹/₂nech Āi Suchĕm vrchu) s typickĕmi druhy jarnĕch bylin **kyĕlnicĕ devĕtilistou** (*Dentaria enneaphyllos*), **kyĕlnicĕ cibulkonosnou** (*Dentaria bulbifera*), **svĕzelem vonnĕm** (*Galium odoratum*), **hrachorem jarnĕm** (*Lathyrus vernus*) a **pitulĕkem Ā³/₄lutĕm** (*Galeobdolon luteum*), **sasankou hajnĕ** (*Anemone nemorosa*) a **s. pryskyĕnĕkovitou** (*A. ranunculoides*). Na pĕelomu jara a lĕta zde vykvĕtĕĕ Āada druhĕ trav, zejmĕna **strdivka jednokvĕtĕ** (*Melica uniflora*), **kostĕava lesnĕ** (*Festuca altissima*) Āi **jeĕmenka evropskĕ** (*Hordelymus europaeus*). Mĕsty se vyskytuje **mĕsĕnice vytrvalĕ** (*Lunaria rediviva*), chrĕnĕnĕ; **lilie zlatohlavĕ** (*Lilium martagon*) a na Rĕ³/₄ovskĕm vrchu takĕ vzĕcnĕ; **kapradina laloĕnatĕ** (*Polystichum aculeatum*). Mĕnĕ druhovĕ bohatĕ jsou buĕiny s dominantnĕ trĕvou **kostĕavou lesnĕ** (*Festuca altissima*), kterĕ se vyskytjĕ ve vĕtĕĕ mĕĕe pouze v labskĕm kaĕonu.

Kyselá tnatě; bučina s podrostem vraněho oko Ātyřlístěho. Foto: VĀclav Sojka

[ZPĀT NA ĀVOD](#)

KyselĀ buĀiny

KyselĀ buĀiny zabĀraly v minulosti nejvĀtĀ; Ā rozlohu LabskĀ½ch pĀskovĀ. Na pĀskovĀĀm podloĀ½ Ā to byly zejmĀna tzv. **bikovĀ buĀiny**, na bohatĀ; Āch pĀdĀ;ch napĀ. v kaĀonu Labe se vyskytovaly buĀiny s dominantnĀ trĀ;vou **tĀtinou rĀ;kosovitou** (*Calamagrostis arundinacea*). KyselĀ buĀiny vĀ;ak byly v minulosti na vĀtĀ;inĀ ĀzemĀ pĀemĀnĀny na smrkovĀ monokultury a zachovaly se jen ve velmi omezenĀ mĀ;e, napĀ. roztrouĀenĀ po celĀm JetĀichovickĀm skalnĀm mĀstĀ, v okolĀ BĀĀ, v tzv. LiboucheckĀ½ch buĀinĀ;ch, v kaĀonu Labe apod. KyselĀ buĀiny jsou nĀ;padnĀ druhovĀ chudĀ, v podrostu dominuje vĀtĀ;inou pouze **bika bĀlavĀ** (*Luzula luzuloides*) nebo **metliĀka kĀivolakĀ** (*Avenella flexuosa*), pĀĀpadnĀ **tĀtina rĀ;kosovitĀ** (*Calamagrostis arundinacea*). Z dĀ;evin se kromĀ dominantnĀho **buku lesnĀho** (*Fagus sylvatica*) vyskytujĀ **javor klen** (*Acer pseudoplatanus*), v roklĀch **smrk ztepilĀ½** (*Picea abies*) a dnes jiĀ½ jen vzĀ;cnĀ i **jedle bĀ;lokorĀ** (*Abies alba*). ZajĀmavostĀ je pĀ;irozenĀ½ vĀ½skyt tĀ;chto buĀin v nezvykle nĀzkĀ½ch nadmoĀskĀ½ch vĀ½Ā;Ā;ch kolem 300 m n.m., coĀ½ souvisĀ s celkovĀ suboceanickĀ½m charakterem celĀ oblasti a jevem zvanĀ½m klimatickĀ; inverze. BuĀiny v kaĀonu Labe jsou dokonce vĀ;bec nejĀ-Ā½e poloĀ½enĀ½mi buĀinami v ĀeskĀ republice (pod 150 m n.m.)!

Kyselá; bučina. Foto: Holm Riebe

[ZPÄT NA ÄVOD](#)

Reliktná a rašelinná bory

Tzv. **reliktná bory** na pískovcových skalách jsou charakteristickým typem lesního společenstva Āeskosaského a vřcarska, by nejsou plošně příliš rozsáhlé. Tyto lesy jsou druhově velmi chudé. Ve stromovém patře převládají zejména **borovice lesní** (*Pinus sylvestris*) a **báča bálora** (*Betula pendula*), které doplňuje **jeřáb ptačí** (*Sorbus aucuparia*).

V Āzemě lze rozlišit dva základní typy reliktních borů: **suché bory** jsou vřziny převážně na osluněných lokalitách jižněm směrem, zatímco tzv. **vlhké bory** se naopak vyskytují na zastíněných lokalitách. Bylinné patro suchých borů tvoří především **věs obecná** (*Calluna vulgaris*), **brusnice borůvka** (*Vaccinium myrtillus*), **b. brusinka** (*V. vitis-idaea*) a **metlička křivoloká** (*Avenella flexuosa*). Typickým je vřskyt lišejníků rodu **dutolík** (*Cladonia sp.*). Charakteristickými rostlinami vlhkých borů jsou **rojovník bahenní** (*Ledum palustre*) a vzácně také **Ājicha Āerná** (*Empetrum nigrum*). **Reliktná bory** se v Āeské Āsti Labských pískovců vyskytují především na Āzemě NP Āeského a vřcarsko, ale roztroušeny i na Āadách dalších měst (kašon Labe, Tiské stáry, Rájecké stáry, Ostrovské stáry).

Suchá 1/2 bor. Foto: Václav Sojka

Tzv. **rašelinná** **brusnicová** **bory** navazují na otevřené vrchoviny a suchopřevy bory se vyskytují pouze v Přírodní rezervaci Šabel. Charakteristické jsou keřky **brusnice borůvky** (*Vaccinium myrtillus*), **b. brusinky** (*V. vitis-idaea*) a **rojovník bahenní** (*Ledum palustre*).

[ZPĚT NA ŠVOD](#)

Přirozené smrčiny

Smrk ztepilý (*Picea abies*) se v šeskosaském vládcarsku přirozeně vyskytoval pouze v inverzních v roklích, a to buď jako příměs tzv. **kyselých bučin**, přepadně v hluboce zařazených roklích, kde vytvářel maloplošné **podměňené smrčiny**. Dodnes se zbytky těchto smrčin zachovaly zejména na země NP šeské vládcarsko.

Charakteristickými rostlinami přirozených smrčin jsou horské druhy **sedmikvětek evropský** (*Trientalis europaea*), **plavuň pušivá** (*Lycopodium annotinum*), **vranec jedlový** (*Huperzia selago*) a **špek objímavý** (*Streptopus amplexifolius*). Typickým mechorostem je **rohozec trojlaločný** (*Bazzania trilobata*).

Podmájená smrčina. Foto: Václav Sojka

[ZPĚT NA VOD](#)

Kulturní lesy

Naprostou většinu lesních porostů českého území dnes tvoří tzv. **kulturní lesy**, tj. lesy vytvořené člověkem, jejichž věkové i druhové skladba se velmi liší od původních pralesů. V současné době v území zcela převládají jehličnaté kulturní lesy, původně však na většině území rostly lesy listnaté a smíšené. Kulturní lesy nalezneme zejména na páskovcích a na správně vybraných lokalitách. Původně blízké lesy se většinou dochovaly naopak spíše na odlišných substrátech (sopečná a plemenná hornina). Lze tedy říci, že kulturní lesy byly zakládány na stanovištích, jejichž původní druhová rozmanitost byla většinou nízká, kdežto lokality s bohatou původní vegetací staly ve velké míře zachovány.

Á

V **kulturních smrčínách** převládají rostliny typické pro tzv. **kyselý bučiny**. Velkoplošně zastoupená smrku však patří k významným rozšířeným druhům včetně na původní smrčiny, například kapradiny **žebrovice rázolistá** (*Blechnum spicant*) nebo trvy **tlatiny chloupkatá** (*Calamagrostis villosa*). Tyto jinak druhově chudé porosty převládají i některé významné druhy, a to zvláště podél lesních komunikací, jako například subatlantský druh **tlazalku pěknu** (*Hypericum pulchrum*), **ostružiník lužický** (*Rubus lusaticus*) a **o. hojnokvětý** (*R. geminatus*) – kriticky ohrožené druhy naší květeny, z nichž první dva jmenované jsou známy v české republice pouze z Labských páskovců!

Nepřevodná smrčkovina (tzv. smrkovka; monokultura). Foto: Václav Sojka

V **kulturních borech** se uplatňují především druhy typické pro borovici a doubravy. Kromě kulturních sosnových borů se v minulosti v země zakládaly i bory vejmutovkové, které dnes představují zdroje těmto celoplošným invazím převodem severoamerické **borovice vejmutovky** (*Pinus strobus*).

Porost borovice vejmutovky. Foto: Václav Sojka

Kultury ostatních nepřevodných dřevin, jako jsou **modřín opadavý** (*Larix decidua*) nebo **dub červený** (*Quercus rubra*) netvoří v země rozsáhlé plochy. Měly byly v lesích vysazovány i další nepřevodné druhy dřevin, jako například **douglaska tisolistá** (*Pseudotsuga menziesii*), **jeřáb maňal** (*Aesculus hippocastanum*) a **kaštanovník setý** (*Castanea sativa*).

[ZPĚT NA ŤVOD](#)

- 3862 zobrazenÅ

Source URL: <https://www.npcs.cz/lesy>